

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIWERSYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AKADEMIA TECHNICZNO-HUMANISTYCZNA W BIELSKU-BIAŁEJ
ТЕХНІЧНО-ГУМАНІСТИЧНА АКАДЕМІЯ В М. БЕЛЬСКО-БЯЛА
NARODOWY UNIWERSYTET TRANSPORTU
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI
– STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM VII: TOŻSAMOŚĆ I WOLNOŚĆ W EDUKACJI I NAUCE**

**Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM VII: ІДЕНТИЧНІСТЬ І СВОБОДА В ОСВІТІ ТА НАУЦІ**

**За редакцією:
Ян Гржесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Bielsko-Biała – Kijów
2019

Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ
2019

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VII: Ідентичність і свобода в освіті та науці / [Ред.: Ян Гжесяк, Іван Зимомя, Василь Ільницький]. Конін – Ужгород – Бельско-Бяла – Київ: Посвіт, 2019. 242 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom VII: Tożsamość i wolność w edukacji i nauce / [Red.: Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Wasyl Ilnytskyj]. Konin – Užhorod – Bielsko-Biala – Kijów: Poswit, 2019. 242 s.

ISBN 978-617-7235-50-6

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей VII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab., prof. **R.Majzner**; dr hab., prof. **I.Zymomyra**; dr hab., prof. **M.Zymomyra**; dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr hab., prof. **O.Dobrowolska**; dr hab., prof. **O.Newmerzycka**; dr **J.Skibska**; dr **J.Wojciechowska**; dr **O.Zymomyra**; dr **M.Pahuta**.

Редакційна колегія:

д-р габ, проф. **Я.Гжесяк**; д-р габ, проф. **Р.Майзнер**; доктор філол. наук, проф. **І.Зимомя**; доктор філол. наук, проф. **М.Зимомя**; доктор іст. наук, проф. **В.Ільницький**; доктор філол. наук, проф. **О.Добровольська**; доктор пед. наук, проф. **О.Невмержицька**; д-р **Й.Скібска**; д-р **Ю.Войтеховска**; кандидат філол. наук, доц. **О.Зимомя**; кандидат пед. наук, доц. **М.Пагута**.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński
dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінські
д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-7235-50-6

© Я. Гжесяк, І. Зимомя, В. Ільницький, 2019
© Посвіт, 2019

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Бойко М. Литовсько-польські унії та їх наслідки для українських земель.....	8
Будяньський Д.В., Федорова А.В. Новаторські мистецькі пошуки І. Кавалерідзе в кінематографії початку ХХ ст. (на прикладі кінофільму «Злива»).....	13
Власенко В., Мурашко К. До історії Спеціальної служби інформації Румунії (1929 – 1944).....	15
Екман М., Бурман К. Виховання поліфонічного мислення піаністів у процесі вивчення прелюдій і фуг «ДТК» Й. С. Баха у фортепіанному класі.....	17
Калюжна Г. Збереження історичної пам'яті – важливий напрямок в діяльності МГОУ «Заповіт».....	19
Матвієнко Т. Етапи становлення земств в добу Української революції.....	22
Мендерецька Н. Основні типологічні групи скляного посуду у фондах Кам'янець-Подільського музею-заповідника.....	23
Скиба І. Економічна реформа 1968 року в Угорщині.....	25
Сом-Сердюкова О. Сучасні методи роботи з середовищем на прикладі норвезького архітектурного бюро «Snøhetta».....	27
Ткачук І. Перцепція живописного твору: термінологічні аспекти.....	29
Ульянич А. Гендерний компонент в системі археології ідентичності.....	30
Шкода Н., Ковш Д. Соціальне служіння Римо-католицької церкви на Півдні України в 20 – 30-ті рр. ХХ ст.	32
Шніцер І. «Меморандум Чатлоша» як один з варіантів розв'язання словацького питання на завершальному етапі Другої світової війни.....	34

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Алексєєнко-Лемовська Л. Моделювання процесу розвитку методичної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти.....	37
Баяновська М. Вплив релігійної ситуації в Україні на духовне виховання молоді.....	39
Bejlo M. Formierung der Sprechfertigkeiten der Schüler beim Erlernen des Themas «Sport».....	41
Білан Н. Самостійна робота як невід'ємна складова іншомовної підготовки майбутніх інженерів-енергетиків у технічних ЗВО.....	43
Білецька Л., Бабій У. Формування математичних знань учнів початкової школи на етапі первинного закріплення.....	46
Білецька Л., Галюк І. Формування здатності до саморозвитку учнів початкової школи.....	48
Білецька Л., Глинчак І. Особливості проведення уроку-казки з математики у початковій школі.....	50
Білецька Л., Дребот Т. Розвиток допитливості учнів початкової школи.....	52
Білецька Л., Лазорка О. Особливості розв'язування задач на знаходження четвертого пропорційного у початковій школі.....	54
Білецька Л., Пецкович І. Формування навичок математичного моделювання під час розв'язування сюжетних задач.....	56

Білецька Л., Поп С. Формування уявлень учнів початкової школи про складену задачу та складові процесу її розв'язування.....	58
Бондаренко Л. Використання технології QR-кодів у практиці роботи зі студентами-філологами.....	60
Варнавська І. Морально-психологічна готовність фахівців агрономічного напрямку в умовах вищої школи.....	62
Ващенко Л. Старшокласники про організацію профільного навчання в закладах загальної середньої освіти.....	64
Виштак О. Ціннісне ставлення до мистецтва, як складова частина формування творчої особистості школяра.....	66
Wojciechowska J. Znaczenia pojęciowe zakotwiczone w umyśle dziecka.....	68
Гилярська О. Розвиток та становлення педагогічної риторики у Давній Греції та Римі.....	73
Гричаник Н. Види експериментальних лабораторних робіт з методики навчання студентів-філологів шкільного аналізу епічних творів.....	75
Grzesiak J. Modelowanie wyznacznikiem wolności i tożsamości w edukacji i w naukach o niej.....	78
Демянчук М. Симуляційне навчання майбутніх фахівців сестринської справи: аналіз проблеми у зарубіжній літературі.....	81
Заярна І. Деякі особливості застосування методу кейсів під час навчання студентів-юристів англійському аргументативному письму.....	82
Касьянова О., Швецова Г., Шахова Г. Підвищення якості навчального процесу в системі післядипломної медичної освіти засобами мультимедійних технологій.....	84
Келемен Р. Педагогічний потенціал модульної технології навчання у формуванні професійної компетентності майбутніх молодших спеціалістів з правознавства.....	86
Кирильчук Ю., Кирильчук І. Формування аналітико-синтетичних умінь майбутніх вчителів технологій: методичний аспект.....	88
Кравченко-Дзондза О., Горбач Л. Технологічні аспекти формування навичок читання учнів початкової школи.....	90
Кравченко-Дзондза О., Дуб Н. Формування риторичної культури учня початкової школи на уроках читання.....	92
Кравченко-Дзондза О., Кишенюк М. Західноукраїнська дитяча література як засіб формування читацьких смаків учнів початкової школи.....	93
Кравченко-Дзондза О., Паньків Н. Комунікативно-мовленнєвий розвиток учня початкової школи на уроках літературного читання.....	96
Lehosch N., Veresh M. Digitale Medien beim Lernprozess.....	97
Majzner R. Aspekty ewaluacji kompetencji nauczycieli w zakresie diagnozowania zdolności muzycznych dzieci.....	98
Motrynetz T. Projektmethode im DaF-Unterricht.....	102
Охременко Л. Педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї у фізичному вихованні дітей в світлі концепції НУШ.....	104
Піддячий В. Формування громадянської компетентності майбутнього педагога методом тренінгу.....	106
Піддячий М. Соціально-професійний розвиток: компетентності старшокласників та студентів.....	107
Полякова А. Принципи організації та проведення ігрової діяльності дошкільників на музичних заняттях.....	110
Редько В. Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов – виклики нової української школи.....	113

Skibska J. Gotowość dziecka 6-letniego do uczenia się matematyki.....	115
Страшівська С. Формування комунікативної особистості молодших школярів на уроках української мови в початковій школі.....	118
Фриз П., Сова Х. Хореографічна культура Галичини першої половини ХХ століття.....	120
Цюпа Г. Рольові ігри на уроках української мови в початковій школі як засіб формування риторичної особистості учня.....	121
Щадей В. Використання ефективних методів навчання вимови учнів початкової школи на уроках української мови.....	123
Юрченко С. Компетентнісний підхід в змісті шкільних підручників з географії (2009 – 2014).....	126
Янєва Л. Використання віммельбухів в процесі проведення індивідуальної роботи з дітьми дошкільного віку.....	127

ФІЛОЛОГІЯ

Александрович Т., Малинка М. Розкриття подвійності людської природи в творчості давніх українських письменників XVI–XVII ст.	130
Androsyuk A. Die Besonderheiten der Übersetzung deutscher Rechtstexte.....	131
Вальчук В. Феномен «материнської» мови як особлива форма комунікації.....	133
Гарасим'юк І. Лексико-семантична основа ірреальності світу в оповіданні А. Сапковського «Ostatnie zyczenie»	134
Huledza T. Wortbildung der Substantive in der modernen deutschen Sprache (Der Roman von Heinrich Böll «Ansichten eines Clowns»)	136
Дацька Т., Грицюк Н. Морфологічна будова слів рубрики «Word of the Day» (на матеріалі англійських онлайн-словників Merriam-Webster Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English та Oxford Learner's Advanced Dictionary)	138
Дацька Т., Стороженко С. Вплив правил рідної мови на вивчення пунктуаційних норм англійської мови.....	141
Демченко В. Порушення норм української мови як об'єкт наукових досліджень.....	143
Демянюк О. Зіставний аналіз семантичної структури слів в англійській, німецькій та українській мовах (на прикладі дієслів, що випромінюють світло)	145
Добровольська О. Проблематика дослідження кореляції між витісненням питомої лексики та збереженням якісної визначеності мови.....	146
Драбов Н. Окремі особливості мови оптимістів у США: аспект лінгвальної інтерференції.....	147
Ковтун Ю. Копінг-стратегії як інструмент зниження рівня тривожності в міжособистісній комунікації.....	149
Koliasa O., Zymomyra M. The most important motifs from the play «A Midsummer Night's Dream» by W. Shakespeare.....	151
Крістіогло Т. Казка як засіб формування позитивної мотивації навчання англійської мови на уроках в початкових класах.....	153
Marushka A. Die Phraseologismen mit der Tierkomponente.....	155
Melnyk A. Phraseological units of character of performing human activities and their translation peculiarities.....	156
Motychka L. Bereicherungswege des Wortschatzes der deutschen Sportsprache.....	158

Осадча С. Пошук нових форм навчально-виховного процесу для активізації мовленнєвої діяльності студентів.....	160
Pecharskyi A., Zymomya I. The context of the artistic narrative of the works of Mykhailo Kotsiubynskyi and Jalil Mammadkulizade.....	162
Perehynia N. Substantivierung im modernen Deutschen.....	163
Reshetar M. Classification of phraseological units characterizing social personality substructure.....	165
Stehura I. Die thematischen Besonderheiten des Schaffens Heinrich von Kleists.....	168
Трумок О. Лексико-граматичні маркери емпатії як об'єкт вивчення в іншомовній аудиторії.....	169
Черняк Я. Майстерність байкаря і поета. Подільський період у творчості Леоніда Глібова.....	171
Чубань Т., Кардаш Л. Структурно-семантична специфіка речення (на матеріалі роману «Гори говорять!» Уласа Самчука).....	175
Yarema E. Semantische Modifikation von Nomen und Verben in der deutschen Gegenwartssprache.....	177
Зумомря О. The language features of the works by Pavlo Holovchuk.....	179
Якубовська М., Зимомря М. Дискурс художньо-інтелектуальної діяльності Івана Франка та Дмитра Павличка.....	181

КРАЄЗНАВСТВО. ТУРИЗМОЗНАВСТВО

Габчак Н., Дубіс Л. Особливості міського туризму.....	184
Єрко І., Чир Н., Єрко А. Методика розробки туристичних маршрутів з активним способом пересування.....	186
Качаровський Р., Єрко І., Чир Н. Національний оператор поштового зв'язку ПАТ «Укрпошта» як важливий інфраструктурний елемент туристичної галузі Волинської області.....	187
Кривенкова Р. Формування туристичного потенціалу Чорнобильської зони: державно-управлінський аспект.....	191

СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Гжещук В. Досвід здійснення освітньої політики в Польській Народній Республіці.....	195
Джежик О. Проблема торгівлі людьми: психологічні та соціальні чинники.....	197
Загурська І., Лісогурська А. Діагностична процедура дослідження страхів дітей дошкільного віку за допомогою методу незакінчених речень.....	199
Кадар А., Сідак С., Машкара-Чокнадій В. Водна безпека людства.....	201
Кушнір Н., Мельник А. Сучасний стан та перспективи транскордонного співробітництва України та країн ЄС.....	203
Кушнір Н., Решетар М. Порівняльний аналіз міграційної політики США та Німеччини.....	206
Оршанська М. Основні чинники інвестиційної привабливості в інфраструктуру вітчизняної економіки.....	208
Павлюк Н. Поняття науково-технічне забезпечення слідчої діяльності.....	210
Сідак С., Машкара-Чокнадій В. Перспективи розвитку ініціативи ЄС «Східне партнерство».....	212

Фідкевич О., Курач Л. Концептуальні засади інтегрованого підходу до навчання мов і літератур національних меншин у старших класах загальноосвітніх навчальних закладів України.....	214
Шніцер М. Ступінь дослідження метафори як інструментальної складової комунікативної культури у зарубіжній та вітчизняній науці.....	216

БІОЛОГІЯ. ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Бессонова В., Пономарьова О., Давиденко Д. Біорізноманіття дендрофлори балки Любимівської (Дніпропетровська область).....	218
Божко Л., Барсукова О., Вінницька О. Оцінка агрокліматичних ресурсів перезимівлі озимої пшениці в Степовій зоні України.....	219
Гавриш І. Екологічний стан повітря в місті Мелітополь за методом лишеноіндикації.....	221
Демчинська М., Гасинець Я., Карбованець О., Куруц Н., Демчинський О. Інвазії нових фітопатогенних мікроорганізмів як чинник зниження біорізноманіття.....	223
Загайкан Ю., Спринь О. Особливості працездатності головного мозку, показників пам'яті та уваги в умовах сенсорної деривації.....	224
Зайцева І. Дендрофільні мінери-філобіонти в'язів (<i>Ulmus L.</i>) у паркових насадженнях м. Дніпро.....	225
Мирошник Н. Особливості резервних можливостей тканинного кровотоку та стану перекисного окислення ліпідів у спортсменів при фізичних навантаженнях.....	228
Шох В. Прогресивні технології біопалива з рослинної сировини.....	229
Яворівський Р., Банах О., Бабицький А. <i>Salix fragilis L.</i> – перспективна рослина для створення біоенергетичних плантацій в умовах України.....	232
Відомості про авторів	234

2. Шевчук В. М. Проблеми вдосконалення науково-технічного забезпечення слідчої діяльності. *Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць*. Харків: Право, 2017. Вип. 33. 324 с.

3. Закатов А. А., Оропай Ю. Н. Использование научно-технических средств и специальных знаний в расследовании преступлений. Киев: РИО МВД УССР, 1980. 104 с.

4. Кочнева И. П. Техничко-криминалистическое обеспечение производства следственных действий: [монографія]. Москва: Юрлитинформ, 2012. 176 с.

5. Лук'яничков Є. Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів: [монографія]. К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 360 с.

6. Іерусалимов І. О. Забезпечення використання науково-технічних досягнень у слідчій діяльності: навч. посібник. К.: Науковий світ, 2000. 68 с.

7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. К.: Ірпінь: ВТФ Перун, 2001. 1440 с.

8. Вольнский В. А. Техничко-криминалистическое обеспечение раскрытия и расследования преступлений. Москва: ВНИИ МВД РФ, 1994. 80 с.

9. Іщенко А. В., Красюк І. П., Матвієнко В. В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: [монографія]. К.: НАВСУ: ДНДЕКЦ МВС України, 2002. 211 с.

10. Кобець М. В. Поняття науково-технічного забезпечення у кримінальному судочинстві. *Наука і правоохорона*. К.: ДНДІ МВС України, 2013. № 3 (21). С. 181–184.

Святослав СІДАК, Вікторія МАШКАРА-ЧОКНАДІЙ
(Ужгород, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНІЦІАТИВИ ЄС «СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО»

Ініціатива ЄС «Східне партнерство» є це важливий інструмент політики розширення Союзу, який був заснований в травні 2009 року під час саміту в Празі (Чехія) і мав на меті створити особливий підхід щодо ведення зовнішньої політики ЄС з країна-учасницями Програми. Країнами-ініціаторами щодо створення даної ініціативи виступили Польща та Швеція, які запропонували новий формат відносин для шести європейських країн, а саме Азербайджану, Вірменії, Білорусі, Молдови, Грузії та України.

Протягом десяти останніх років Східне партнерство діяло в рамках дво- і багатосторонньої співпраці країн-членів ЄС, а саме як важливий інструмент європейської політики сусідства. Головною метою діяльності ініціативи стала підтримка реформ у країнах-партнерах, а саме шляхом укладання угод про асоціацію, створення зон вільної торгівлі та лібералізації візового режиму між ЄС та східними претендентами на вступ до Євросоюзу [4].

Також в рамках «Східного партнерства» реалізуються програми розвитку транспортної сфери, енергетики, а також проекти щодо боротьби проти змін клімату, політики з охорони довкілля.

Багатосторонній вимір функціонує на чотирьох рівнях:

- саміти за участю глав держав та урядів держав-членів ЄС та країн-партнерів (проводяться раз на два роки);

- засідання міністрів закордонних справ країн ЄС і країн-партнерів (проводяться, як правило, раз на рік в Брюсселі) - присвячені оцінці досягнутого прогресу та обговоренню перспектив подальшого розвитку відносин;

- тематичні платформи «Східного партнерства» – здійснюється обмін інформацією та досвідом країн-партнерів у контексті здійснення реформ та інституційних перетворень;

- робочі групи (панелі) для підтримки роботи тематичних платформ у конкретних сферах.

У рамках багатостороннього виміру також проводиться неформальний діалог на рівні міністрів закордонних справ і галузевих міністрів країн-партнерів та Комісарів ЄС з питань багатостороннього секторального співробітництва та загального розвитку ініціативи, а також форум громадянського суспільства, організованого для широкого залучення до роботи громадськості [3].

За десять років існування ініціативі «Східне партнерство» вдалось досягнути багатьох результатів як з точки зору політичної асоціації, так і з боку економічних відносин. З чотирьох пріоритетних сфер Східного партнерства (економіка, належне урядування, сполучення і суспільство) найбільш помітними є економічні результати. Зокрема досягнуті з великими зусиллями угоди про асоціацію з Грузією, Молдовою та Україною, Всебічна та посилена угода про партнерство з Вірменією та встановлення посилених діалогів збільшили торговельні та інвестиційні потоки між ЄС та країнами Східного партнерства, сприяли зростанню зайнятості та розбудові економічних зв'язків між сусідами. Інтенсифікація торгівлі є найбільш визначним результатом, що став можливим з підписанням поглиблених і всеосяжних зон вільної торгівлі, які є частиною угод про асоціацію. прийняття сучасних технічних стандартів ЄС, адаптація законодавства до *acquis* Європейського Союзу та усунення нетарифних бар'єрів сприяли економічному зростанню країн і створили довгострокові перспективи для їх модернізації та сталого розвитку [2].

Якщо ж говорити про промахи Східного партнерства, то дана ініціатива ЄС не усунула жодних політичних проблем шести країн-учасниць та не посприяла вирішенню їхніх територіальних суперечок. Аналізуючи головну задекларовану мету Східного партнерства, а саме посилення стійкості інститутів і суспільств шести країн-учасниць, можна стверджувати, що вона повністю перейшла у стан стагнації.

Східне Партнерство як політика Європейського Союзу щодо побудови відносин із сусідніми країнами в регіоні Східної Європи та Південного Кавказу пройшла низку значних трансформацій з моменту, коли вона була започаткована. Втім, за всіма цими змінами відчувався брак повноти розуміння між ЄС та країнами-партнерами, недостатня політична воля та сфокусованість на вирішенні найбільших проблем в сусідніх з Євросоюзом країнах, значна присутність Росії як третього неформального, але надто впливового учасника відносин в регіоні [5].

Даючи оцінку перспективам розвитку даної ініціативи ЄС, жодних кардинальних змін в перегляді Європейської політики сусідства та Східного партнерства не слід очікувати аж до кінця 2020 року.

Східне партнерство – це інструментарій, який можна використати на шляху посилення євроінтеграційних процесів для країн-учасниць цього проекту. Кожна зі сторін намагається реалізувати власні інтереси. Однак ефективність співпраці залежатиме від політичної волі сторін, спільної відповідальності і наповнення цього партнерства реальним змістом [1]. А також важливо, чи зможуть об'єднати свої зусилля країни-учасниці ініціативи, адже існує загроза того, що наступні роки вся увага ЄС і країн Східного партнерства буде направлена лише на реалізацію внутрішньополітичних та соціально-економічних проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Романюк Н. «Східне партнерство» як інструмент посилення інтеграційних процесів у Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///D:/BACKUP/Downloads/UPmcp_2013_2_21%20\(1\).pdf](file:///D:/BACKUP/Downloads/UPmcp_2013_2_21%20(1).pdf)

2. Стівен Блокманс. 10-річчя Східного партнерства: три поразки ЄС та шанс на оновлення. *Європейська правда* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/05/13/7096046/>

3. Східне партнерство. Міністерство інфраструктури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/content/shidne-partnerstvo.html>

4. Турчин Ярина. Перспективи Східного партнерства в умовах геополітичних та безпекових змін східноєвропейського регіону. *Humanitarian Vision*. 2016. Volume 2, number 1. P. 61–68.

5. Україна в координатах Східного партнерства 2017–2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/Report_Ukrainian.pdf

Олена ФІДКЕВИЧ, Лариса КУРАЧ
(Київ, Україна)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ МОВ І ЛІТЕРАТУР НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У СТАРШІХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ

Мови національних меншин є важливим засобом навчання і виховання, запорукою збереження національної ідентичності народів, які живуть в Україні, формування навичок толерантного міжнаціонального спілкування.

Відповідно до компетентнісного підходу, який реалізовується в сучасній українській школі, одним із важливих напрямів навчання мов і літератур національних меншин є формування ключових компетентностей учнів. Головна ціль формування ключових компетентностей – це набуття здатності до оцінки ситуації, усвідомлення проблеми і планування дій, необхідних для її вирішення, контролю її реалізації; спроможність як до самостійних ефективних дій, так і до роботи в команді. Рівень оволодіння ключовими компетентностями свідчить про якість освіти, про те, наскільки вона здатна допомогти учням у вирішенні реальних життєвих проблем, сприяти появі майбутніх фахівців, які можуть комплексно застосовувати знання з різних наукових галузей, ефективно досягати поставлених цілей, спілкуватися в багатокультурному середовищі.

У Концепції «Нова українська школа» відзначається невідповідність шкільної системи сучасним викликам, а саме: великий обсяг та застарілість знань, які одержують учні, слабка мотивація дітей до навчання, неефективна організація освітнього процесу [1]. Саме тому сучасний освітній процес в Україні потребує використання підходів, які будуть сприяти його модернізації відповідно до суспільних потреб.

Інтеграція як один із сучасних принципів навчання, що передбачає «утворення нового цілого завдяки взаємопроникненню генетично споріднених елементів на основі формування загальних ключових компетентностей» [8, 125] є, беззаперечно, тенденцією, яка характеризує світовий освітній процес і починає набувати системного практичного втілення в українській школі у вигляді нових інтегрованих курсів.

При реалізації інтегрованого підходу до навчання мов і літератур національних меншин у старшій школі основоположними є такі дидактичні принципи:

- когнітивний принцип, що передбачає вивчення мови і літератури як взаємопов'язаних, споріднених систем знань, уявлень про світ; зумовлює розвиток психічних процесів особистості: мислення, пам'яті, сприйняття, розуміння й аналізу інформації;

- принцип комунікативної спрямованості дозволяє вирішувати завдання формування в учнів умінь практичного оволодіння мовою як засобом міжособистісного і міжкультурного спілкування, що в подальшому буде сприяти їх успішній орієнтації в різних умовах